

Warszawa, 3 września 2018 r.

Informacja prasowa

Ratujmy polską astronomię – wielkie poparcie dla protestu przeciwko usunięciu astronomii z listy samodzielnych dyscyplin naukowych

Polskie Towarzystwo Astronomiczne od wielu miesięcy protestuje przeciwko projektowi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego usunięcia astronomii z listy samodzielnych dyscyplin naukowych. W ostatnie dwa dni sierpnia wystosowany został dodatkowo apel z możliwością publicznego poparcia protestu. W zaledwie dwa dni deklaracje popierające protest złożyło prawie 8000 osób!

„W imieniu Polskiego Towarzystwa Astronomicznego składam serdeczne podziękowania wszystkim sympatyzującym z astronomią za tak masowe poparcie naszego apelu do Premiera Gowina” powiedział prof. dr hab. Marek Sarna, Prezes Polskiego Towarzystwa Astronomicznego.

W projekcie rozporządzenia ogłoszonym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) w dniu 31 lipca 2018 r. znajduje się nowy podział dyscyplin naukowych. Brakuje w nim astronomii jako samodzielnej dyscypliny, natomiast została ona włączona do nauk fizycznych (dokładny tytuł rozporządzenia to „Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych”). Taki krok to bardzo duże zagrożenie dla astronomii i ryzyko jej marginalizacji w kolejnych latach.

Warto przypomnieć, że astronomia to jedna z najstarszych dyscyplin naukowych świata, istniejąca od starożytności, oddzielna od fizyki. Na dodatek polska astronomia nie dość, że ma olbrzymie historyczne sukcesy (np. Mikołaj Kopernik, Jan Heweliusz), to również obecnie odnosi sukcesy na świecie: nasi naukowcy biorą udział czołowych badaniach, a cytawalność prac polskich astronomów jest na poziomie około 25% wyższym niż średnia światowa, co jest jednym z najlepszych wyników wśród wszystkich dyscyplin naukowych uprawianych w Polsce.

Usunięcie astronomii z listy głównych dyscyplin naukowych będzie oznaczać w dłuższej perspektywie czasowej spadek nakładów na badania astronomiczne, ryzyko utraty samodzielności przez instytuty astronomiczne (ich spadek do niższych kategorii w strukturach administracyjnych uniwersytetów), ryzyko zniknięcia astronomii jako samodzielnego kierunku studiów (i przekształcenia jako specjalność na kierunku fizyka), brak doktoratów z astronomii (byłyby przyznawane w ramach fizyki). Wszystko to spowoduje marginalizację

astronomii i utratę pozycji jaką polska astronomia wypracowała na świecie przez ostatnie dziesiątki lat.

Pomysł MNiSW jest tym bardziej zaskakujący, iż w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także Polskiej Strategii Kosmicznej (opracowanej przez Ministerstwo Rozwoju przy udziale Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego), które zostały przyjęte przez Rząd w ostatnich latach, sektor kosmiczny jest wskazywany jako priorytetowy kierunek rozwoju naszego kraju. Astronomia jest częścią sektora kosmicznego oraz dostarcza firmom z tego sektora szeregu impulsów i możliwości przy budowie instrumentów, detektorów, rozwoju technologii, jak i szans udział w wielkich międzynarodowych projektach. Polska w ostatnich latach przystąpiła do Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) oraz Europejskiego Obserwatorium Południowego (ESO), uczestniczy też w innych dużych międzynarodowych projektach naukowo-technicznych w astronomii.

Dodatkowo warto zwrócić uwagę, iż Polskie Towarzystwo Fizyczne również popiera nasze stanowisko.

Projekt MNiSW podziału dyscyplin naukowych opiera się w dużym stopniu na klasyfikacji OECD, która jest klasyfikacją przeznaczoną przede wszystkim dla celów ekonomicznych, a nie naukowych. Natomiast główne europejskie i światowe instytucje zajmujące się finansowaniem badań naukowych nie opierają się na klasyfikacji OECD, tylko stosują odrębną klasyfikację, w której „astronomia i nauki kosmiczne” (Astronomy and Space Science) jest osobną dyscypliną.

Zbieranie deklaracji poparcia dla apelu do Wicepremiera Jarosława Gowina (Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego) w sprawie pozostawienia astronomii wśród głównych dyscyplin naukowych trwało przez dwa dni i zostało zakończone w południe 31 sierpnia 2018 r. (z uwagi na termin wyznaczony przez MNiSW na zgłaszanie opinii odnośnie planowanego rozporządzenia). W tak krótkim czasie otrzymaliśmy prawie 8000 głosów poparcia, zarówno od profesorów, pracowników naukowych, studentów, miłośników astronomii, jak i osób niezwiązanych na co dzień z astronomią. Tekst apelu wraz z pełną listą poparcia został przekazany do Ministerstwa.

Pełen tekst petycji:

*Dr Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego*

Petycja w sprawie przywrócenia dyscypliny Astronomia (Space Science)

Szanowny Panie Premierze,

Zwracamy się do Pana w sprawie projektu rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) dotyczącego nowego podziału dyscyplin naukowych ([projekt z dn. 31 lipca 2018 r.](#)), w którym Astronomia nie występuje jako oddzielna dyscyplina, co do tej pory miało miejsce.

Astronomia jest jedną z najstarszych nauk na Ziemi i w naszym kraju ma ona wspaniałe,

wielowiekowe tradycje. Ośmielamy się twierdzić, że jest to wręcz dyscyplina NARODOWA! To przecież nasz rodak, kanonik warmiński Mikołaj Kopernik, "wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię". Współcześni polscy astronomowie kontynuują tę wspaniałą tradycję z wielkim powodzeniem umacniając markę jaką jest Polska Astronomia. Dowodem jest statystyka prowadzona w światowym serwisie Web of Science, według której poziom cytowalności prac naukowych polskich astronomów jest o ok. 25% wyższy od średniego poziomu światowego. Podkreślamy, że jest to jedyna dyscyplina w Polsce, która lokuje się tak wysoko w światowych rankingach.

W imieniu całej polskiej społeczności astronomicznej apelujemy do Pana Premiera o zmianę projektu rozporządzenia i przywrócenie Astronomii (Space Science) jako odrębnej dyscypliny naukowej.

Więcej informacji:

Strona petycji z protestem przeciwko planom Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego usunięciu astronomii z listy głównych dyscyplin naukowych: <https://www.pta.edu.pl/petycja>

Tekst rozporządzenia MNiSW:

<https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//506/12314504/12525386/12525387/dokument352517.pdf>

Stanowisko środowiska astronomicznego z dnia 21.08.2018 r. w sprawie podziału dyscyplin naukowych: https://www.pta.edu.pl/pliki/PTA_dziedziny_2018-08-21.pdf

Procedura legislacyjna: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12314504>

Komunikat PTA: <https://www.pta.edu.pl/prasa/pta1807>

Polskie Towarzystwo Astronomiczne: <https://www.pta.edu.pl>

Kontakt dla mediów: info@pta.edu.pl

Ilustracja:

